

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АМЕР АГЕНЦІЯ МІСЦЕВОГО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ЯВОРІВЩИНИ

БРОДІВСЬКА МІСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Львівська область

ПРОГРАМА МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Програму МЕР розроблено Агенцією місцевого економічного розвитку Яворівщини в межах реалізації проекту «Формування програм місцевого економічного розвитку через інтеграцію переміщених підприємств і ВПО в економічне життя місцевих громад», що став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цього заходу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Місцевий економічний розвиток в умовах сучасних викликів	4
2. Цілі місцевого економічного розвитку в контексті реалізації Стратегії розвитку Бродівської міської територіальної громади до 2027 року	13
3. Проєкти місцевого економічного розвитку	14
4. План заходів з реалізації Програми місцевого економічного розвитку	25

Вступ

Бродівська міська територіальна громада створена 25 жовтня 2020 році і від початку своєї діяльності міська рада спрямовувала свої зусилля на ефективне використання активів громади, стимулювання місцевого економічного розвитку та зростання добробуту мешканців. Війна обумовила нові виклики для мешканців, підприємницького сектора, організацій громадянського суспільства та органів місцевого самоврядування в територіальних громадах, змістивши акценти з питань розвитку на забезпечення поточної життєдіяльності та посилення безпеки громад. В умовах щоденної роботи над цими проблемами вкрай важливо зуміти мобілізувати зусилля у громадах та переорієнтувати їх роботу на активізацію економіки. Місцевий економічний розвиток має стати ключовою діяльністю для територій, а пріоритетними завданнями для органів місцевого самоврядування – максимальна ефективність в управлінні ресурсним потенціалом громад (зокрема включення людського капіталу, фінансово-інвестиційного ресурсу, незадіяних земель в економічну діяльність), сприяння функціонуванню місцевого і релокованого бізнесу, створенню робочих місць, формування передумов для зростання надходжень до місцевих бюджетів. Не менш важливим питанням є включення в процеси місцевого економічного розвитку нових стейкхолдерів - внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та релокованого бізнесу.

Метою діяльності органів місцевого самоврядування в цих умовах є відновлення місцевої економіки і сприяння плавному переходу від екстреного реагування до сталого соціально-економічного розвитку та зростання через впровадження проектів і заходів місцевого економічного розвитку.

Основними завданнями, які стоять перед органами місцевого самоврядування в умовах війни, є:

- збереження / відновлення темпів економічного розвитку територіальної громади;
- підтримка місцевого бізнесу та підприємницької активності населення;
- залучення інвестицій в громаду (в тому числі робота з релокованим бізнесом) та створення якісних робочих місць;
- інтегрування ВПО та релокованого бізнесу в економіку громади.

Бродівська міська територіальна громада 10 лютого 2022 року затвердила Стратегію розвитку Бродівської громади до 2027 року, яка зокрема спрямована на створення конкурентної та інноваційної економіки в громаді шляхом реалізації заходів, спрямованих на покращення інвестиційної привабливості території, підтримку підприємницької діяльності та розвиток туристичної галузі.

Програма місцевого економічного розвитку Бродівської міської територіальної громади (далі – Програма) громади розроблена із врахуванням стратегічних цілей розвитку, обраних Бродівською громадою, та покликана створити підґрунтя для середньострокового планування місцевого економічного розвитку. Програма включає перелік проектів та заходів, спрямованих на розвиток інституційної інфраструктури підтримки бізнесу, підприємництва та інвестиційних ініціатив, створення громадських просторів та екосистеми розвитку туризму і рекреації в громаді, стимулювання підприємницької активності мешканців і ВПО та детінізації бізнесу. Кожен проект – це логічно та хронологічно узгоджений комплекс заходів, реалізація яких призводить до досягнення поставленої мети у встановлений термін, із залученням визначених людських, матеріальних і фінансових ресурсів. Перелік проектів не є вичерпним і може розширюватись в ході реалізації Програми.

Програма є результатом спільної роботи громади і експертів проекту «Формування програм місцевого економічного розвитку через інтеграцію переміщених підприємств і ВПО в економічне життя місцевих громад», який реалізується за підтримки USAID «ГОВЕРЛА».

1. Місцевий економічний розвиток в умовах сучасних викликів

Бродівська міська територіальна громада включає 51 населений пункт та поділяється на 10 старостинських округів, що були утворені на основі колишніх сільських рад. Бродівська громада – одна з найбільших громад Львівської області за територією та за кількістю включених населених пунктів, що обумовлює розгалуженість системи закладів соціальної сфери та складність системи управління. Бродівська міська рада демонструє достатньо високий рівень системності та якості прийняття управлінських рішень, що однозначно пов'язано із досвідом виконання управлінських функцій (м. Броди було районним центром до 2020 року) та наявністю кваліфікованого управлінського персоналу. Водночас присутній дисбаланс між рівнем соціально-економічного розвитку центру громади – м. Броди та інших населених пунктів, які є сільськими, вимагає від ОМС активної політики щодо розвитку сільських територій.

Створення Бродівської територіальної громади шляхом об'єднання м. Броди та прилеглих сільських територіальних громад (які володіють значними обсягами земельного фонду) дозволяє розширити можливості економічного розвитку для міста та підвищити ефективність використання земель сільських старостинських округів, зокрема для несільськогосподарських цілей.

Громада розміщена на межі чотирьох областей України та поблизу кордону з Польщею, володіє потужним логістичним потенціалом, який ще недостатньо використаний. Місто Броди є одним з основних транспортних вузлів регіону, через який проходять автошлях Львів-Київ (який є частиною Пан'європейських міжнародних транспортних коридорів), залізничні колії, які забезпечують вантажо- та пасажиропотоки, нафтопровід. Крім цього, громада має достатньо розвинуту супутню транспортну інфраструктуру. Зважаючи на це, економічний потенціал громади міг би бути підсилений створенням індустріального парку логістично-промислового спрямування. Важливо, що наявна транспортна інфраструктура дозволяє розвивати бізнес, який вимагає доступності логістичних під'їздів та розв'язок (зокрема великих виробничих підприємств).

На 01.01.2022 р. чисельність **населення** Бродівської ТГ становить 39049 осіб (1,58% населення Львівської області). Впродовж останнього десятиліття кількість мешканців населених пунктів, які входять до складу громади, зменшувалась, при цьому *природне скорочення населення щорічно суттєво перевищує показники по області.*

Повномасштабна війна після 24 лютого 2022 року лише поглибила демографічні проблеми громади, оскільки частина мешканців виїхала за кордон.

Особи працездатного віку серед місцевих жителів становили **2/3** (68%) усіх жителів, 17% – діти. **Загалом в останні роки простежувалось скорочення чисельності економічно активного населення у громаді.**

Отже, демографічна ситуація в громаді створює низку ризиків для її економічного розвитку як на сучасному етапі, так і у стратегічному періоді. Наявний тренд щорічного зменшення кількості економічно активного населення в громаді лише загострюватиметься з огляду на невисоку частку населення у віці 0-15 років у громаді.

Ринок праці в Бродівській громаді є розбалансованим та характеризується такими тенденціями (станом на жовтень 2022 р.):

- 1) рівень офіційного безробіття в громаді суттєво перевищує середньообласні показники;
- 2) водночас в громаді присутня значна кількість вакансій¹. При цьому основний попит на працівників у сегментах робітники та кваліфіковані робітники; працівники сфери торгівлі та

¹ За даними Бродівської філії Львівського обласного центру зайнятості, сайтів пошуку вакансій <https://rabota.ua/>, <https://www.work.ua>, <https://ua.jooble.org/>

послуг. В розрізі професій: монтер кабельного виробництва, швачка, кухар, оператор котельні, столяр, водій автотранспортних засобів;

3) 2/3 усіх вакансій пропонують заробітну плату в діапазоні 6 500-8 000 грн, тобто близьку до мінімальної. Дещо вищий рівень оплати праці пропонує Бродівський підрозділ ТОВ «Електроконтакт Україна», ТОВ "БРОДИ АГРО", що входить до Групи компаній Агропросперіс, ТОВ "ХІОРТ КНУДСЕН УКРАЇНА" (правонаступник ЗАТ «Об'єднана мода України»).

Відсутність місць праці для кваліфікованого та висококваліфікованого персоналу, а також низький рівень оплати праці на підприємствах в громаді фактично розбалансовують ринок праці. При цьому проявляються такі тенденції:

- *територіальна близькість до кордону з Польщею спонукає до еміграції економічно активного населення та пошуку праці за кордоном. Проблема поглибилась у 2022 році після швидкої інфляції та стрімкого зростання курсу долара США та Євро, що збільшило розрив між рівнем заробітних плат в Україні та за кордоном;*
- *суттєвий розрив в оплаті праці військових (значна кількість яких проживає на території громади) та працівників інших секторів дестимулює членів їх сімей до пошуку місця праці та додаткових доходів, що обумовлює суттєво вищий рівень жіночого безробіття в громаді.*

При цьому в громаді присутній достатньо високий рівень тіньової зайнятості. За оцінками представників ОМС близько третини економічно активного населення громади працюють без офіційного працевлаштування, або регулярно виїжджають на роботу за межі України.

Отже, Бродівська ТГ володіє достатнім трудовим потенціалом для залучення нових і розвитку існуючих підприємств. Важливою умовою реалізації інвестиційних проєктів є необхідність надання конкурентної заробітної плати працівникам (від 18 тис. грн).

Після початку війни частина підприємств призупинила свою діяльність, або знизила зайнятість працівників. *Війна негативно позначилась на трудовому потенціалі громади – значна частина економічно активного населення громади (до 5-10%) перебуває за кордоном, крім цього значне посилення розриву в оплаті праці між Україною та європейськими країнами (зокрема Польщею) спонукало до пошуку роботи за кордоном. Водночас Бродівська громада сильно відчуває **втрату кваліфікованих кадрів** через виїзд мешканців громади за кордон та мобілізацію чоловіків до лав ЗСУ.*

З початком війни у громаді простежується міграційний приріст ВПО. На кінець серпня у Бродівській громаді перебувало 2680 внутрішньо переміщених осіб². **Серед ВПО особи працездатного віку становили 55%.**

*Поповнення громади **внутрішньо переміщеними особами** суттєво не вплинуло на ринок праці, оскільки частина ВПО не шукає роботу (з огляду на наявність заощаджень, або високий рівень доходів чоловіків-військових, сім'ї яких тимчасово проживають в громаді) або залишається частково працевлаштованими на попередніх місцях праці, частина ВПО намагаються працевлаштуватись не на постійній основі, а шукають тимчасову роботу.*

Економіка громади. Станом на кінець вересня 2022 року у Бродівській громаді було зареєстровано 543 суб'єкти господарювання (без урахування фізичних осіб підприємців).

*Економіка Бродівської міської територіальної громади має кілька напрямків **спеціалізації** – у м. Броди сконцентрований промисловий потенціал громади (виробництво електричних кабельних мереж до автомобілів, меблева та текстильна промисловість тощо). Сільські території громади характеризуються розвиненим сільським господарством (як рослинництво, так і тваринництво), а також лісівництвом.*

Оцінка **структури економіки громади за сплаченими до місцевого бюджету податками** свідчить про те, що, на відміну від більшості територіальних громад, у Бродівській громаді

² за даними ДП «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України»

основними платниками податків є дві військові частини, розташовані у м. Броди. При цьому, з огляду на об'єктивні обставини частка сплачених ними податків в структурі доходів місцевого бюджету суттєво зросла у 2022 році. З одного боку, знаходження цих військових частин в громаді має позитивний вплив на розвиток економіки громади, оскільки забезпечує порівняно вищий рівень доходів зайнятих там мешканців, продукує платоспроможний попит на товари та послуги, що є стимулом для активізації інших видів діяльності, зокрема житлового будівництва, сфери послуг тощо. З іншого боку, така висока залежність місцевого бюджету від кількох платників податків (ще й достатньо специфічної сфери) формує ризики. Фактично це свідчить про необхідність нарощення економічної потужності громади за рахунок розвитку наявного та створення нового бізнесу.

Таблиця 1. Структура економіки Бродівської громади за надходженнями до місцевого бюджету, 2022

Види діяльності	*Питома вага сплати податків, %	Основні СГД
Діяльність у сфері оборони	25,7	Військова частина А-2595, військова частина А-0508
Сільське господарство	11,2	ПП «Західний Буг» (включає елеваторний комплекс), ТОВ «Екогаличпродукт», ТОВ "Броди Агро", СТОВ "Сидинівка", ТзОВ "Агросетон", ТзОВ "Гаї-Галичини", ПП "Камелія"
Лісове господарство та лісозаготівлі	8,2	Державне підприємство «Бродівське лісове господарство», Бродівське ДЛГП "Галсільліс"
Торгівля	8,4	ФОПи
Текстильна промисловість	6,1	ТОВ Хйорт Кнудсен Україна, ТЗДВ "ГАЛАНТ"
Виробництво інших вузлів, деталей і приладдя для автотранспортних засобів	6,0	ТОВ «Електроконтакт Україна»
Транспорт та зв'язок	4,1	ПАТ «Українська залізниця», ТОВ «БРОДІВСЬКЕ АТП-14610»
Державне управління загального характеру	4,0	Бродівська міська рада
Освіта	3,9	Заклади дошкільної, середньої, позашкільної освіти, Бродівський педагогічний коледж ім. Маркіяна Шашкевича, Бродівська дитячо-юнацька спортивна школа, Бродівський районний спортивно-технічний клуб т-ва сприяння обороні України, ПП "БРОДИ - АВТО"
Охорона здоров'я	3,2	Бродівська ЦРЛ, ТОВ "ЛДЦ "Здорова родина",
Будівництво	1,8	ТОВ "БУДОВА-ЗАХІД", ТЗОВ "БК НАДІЙНІ ПАРТНЕРИ", ТОВ "ДЕМЧУКБУД", МПП "НАРА"
Житлово-комунальне господарство	1,8	КП "БРОДИ", ТОВ "БУК"
Забір, очищення та постачання води	1,6	КП "БРОДИВОДОКАНАЛ"
Виробництво іншої продукції (побутових приладів, інструментів, устаткування тощо)	1,2	ТДВ "БМЗ", ТОВ «Ромтех», СП Т.О.В. "УКРОПОЛЬ-ТЕН"

Діяльність готелів, ресторанів, надання послуг мобільного харчування	1,1	ФОПи
Культура, спорт	1,0	ВОКТЦ "БРОДІВСЬКИЙ ЗАМОК", КП "СТАДІОН "ЮВІЛЕЙНИЙ"
Фінансова діяльність	0,6	КС "САМОПОМІЧ"
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,5	КП "БРОДИТЕПЛОЕНЕРГО"
Виробництво готових металевих виробів	0,4	СП ТЗОВ "БРОПОЛЬ"
Стоматологічна практика	0,4	КНП "Бродівська стоматологічна поліклініка", ТЗОВ "ЄВРОДЕНТ"
Харчова промисловість	0,3	ТЗОВ "РУТА",
Інформаційна сфера	0,3	ФОПи
Інше	8,2	Бродівська районна державна лікарня ветеринарної медицини

*Як відношення обсягу сплачених податків підприємствами даного виду діяльності до загального обсягу сплачених податків в громаді

Другою за вагомістю складовою для формування доходів бюджету Бродівської громади є галузі бюджетної сфери (освіта, медицина, державне управління загального характеру, соціальний захист, культура та спорт).

Така ситуація дозволила громаді зберегти стабільні доходи бюджету у 2022 році, водночас створює ризики для розвитку громади в майбутньому – зміна місця дислокації військових частин, зменшення їх особового складу чи внесення змін до схем сплати основних податків може мати потужний негативний вплив на доходну базу місцевого бюджету.

Роль **сільського господарства** у формуванні доходів бюджету громади є невисокою (11,2%). Це при тому, що на території громади працює значна велика сільськогосподарських підприємств, 41% населення громади – сільське населення, значна частка якого зайнята у сільськогосподарському секторі (включаючи неформальну зайнятість), сільськогосподарські землі громади займають 57,8% загальної площі громади.

Водночас до 2020 року Бродівський район характеризувався вищими індексами сільськогосподарського виробництва в порівнянні із середньообласними, а у 2021 році (згідно статистичних даних) обсяг виробленої сільськогосподарської продукції на 1 особу у Золочівському районі втричі перевищував середнє по області значення! У структурі сільськогосподарського виробництва Бродівської територіальної громади безумовними лідерами є виробництво зернових культур та виробництво молока.

Основна частина молока на території Бродівської територіальної громади продукується на сімейних молочних фермах. Громада є одним з лідерів за кількістю таких ферм, до того ж володіє потенціалом їх збільшення (з огляду на кількість домашніх господарств, де утримується 4 і більше корів. Стабілізація та подальший розвиток сімейних молочних ферм можна розглядати як перспективу економічного розвитку громади за умови реалізації програм державної підтримки фермерства.

В громаді здавна розвивалось хмелярство, яке було і залишається важливою складовою сільського господарства Бродівщини. В Бродівській та сусідній Заболотцівській громадах функціонує 5 підприємств, які вирощують хміль. Усі вони входять до ТОП-20 підприємств України з вирощування хмелю. Серед них ПП "Науково-виробниче підприємство Захід-Хміль", Приватне агропідприємство «Щедрий урожай», ТОВ «Сидинівка», Приватна агрофірма

«Галицька». У громаді наявні вільні земельні ділянки комунальної власності і є незадіяні розпайовані земельні ділянки приватної власності, які можуть бути використані для вирощування хмелю.

З огляду на щорічне зростання кількості великих пивоварних корпорацій та невеликих крафтових броварень в багатьох країнах, в тому числі і в Україні, перспективною для громади може стати спеціалізація у цьому напрямку. Сьогодні сільгоспвиробництва, які займаються вирощуванням хмелю, потребують підтримки.

Серед видів економічної діяльності, які формують господарську спеціалізацію громади, є лісівництво та деревообробна промисловість (ДП "Бродівське лісове господарство" та Бродівське ДЛГП "Галсільліс" входять в десятку найбільших СГД в громаді як за кількістю зайнятих, так і за обсягами сплачених податків), торгівля, транспорт та зв'язок, текстильна промисловість.

Найбільшими платниками податків серед підприємств приватного сектора є виробниче підприємство Філія "Електроконтакт Україна - Броди" ТОВ "Електроконтакт Україна" - виробник електричних кабельних мереж до автомобілів, де за інформацією дирекції Філії зараз зайнято понад 900 працівників (в перспективі - 1400 працівників). Підприємство діє із 2017 року. Інший великий роботодавець та платник податків в громаді – ТОВ "ХІОРТ КНУДСЕН УКРАЇНА" (правонаступник ТзОВ «Об'єднана мода України») – є данською меблевою фабрикою. Підприємство виготовляє м'які меблі-крісла, дивани, ліжка, а також меблі з дерева.

До десятки найбільших підприємств на території громади належить також державне підприємство "Бродівське лісове господарство" з чисельністю працівників понад 400 осіб. Це підприємство є основним платником рентної плати – формує близько 90% доходів від рентної плати в бюджеті громади.

За період війни – з лютого по вересень 2022 року – суттєвих змін в кількості зареєстрованих юридичних осіб в громаді не було зафіксовано. Водночас як **великий бізнес, так і МСП зазначають спад виробництва та зайнятості** на 25-30% довоєнного рівня внаслідок проблем із експортною логістикою, зменшення платоспроможного попиту на внутрішньому ринку, а також через мобілізацію працівників до лав ЗСУ, що часто дестабілізує виробничі процеси. Проте переважна більшість підприємств продовжує функціонувати.

Серед пріоритетів розвитку економіки громади, які визначені в Стратегії розвитку Бродівської міської територіальної громади до 2027 року – **розвиток туристичної галузі**.

Бродівська громада має значний потенціал для розвитку туризму та рекреації. Найціннішими об'єктами історико-культурної спадщини є Бродівський замок, Велика синагога та новий єврейський некрополь у м. Броди церква Св. Юрія та інші. У структурі в'їзного туризму спостерігається незначна кількість внутрішніх туристів та переважання іноземних туристів. Найчастіше туристи приїжджають з метою пізнавального та релігійного туризму.

Громада також має потужний рекреаційний потенціал і характеризується природною привабливістю: наявні ліси, водойми, горбогірний рельєф (краєвиди). Природно-заповідний фонд громади включає такі об'єкти як Лешнівський заказник загальнодержавного значення, національний природний парк «Північне Поділля», заказники «Кемпа» та «Пониківський, заповідні рочища «Лагодівське» і «Піски».

Бродівська громада популярна як центр мисливства – тут функціонує Державне підприємство «Мисливське господарство «Стир» (с. Збруї), а також 2 приватних мисливських господарства – ТОВ «Надбужжя» (с. Сасів) та ПП «БІОН» (с. Ковпин Ставок).

Найбільшою проблемою, яка стримує реалізацію туристичного потенціалу громади, є стан Бродівського замку та Великої синагоги. Відновлення цих двох об'єктів, з одного боку, потребує фінансового ресурсу, який неспівмірний з доходами місцевого бюджету, з іншого, - це не об'єкти комунальної власності, а тому їх доля не може вирішуватись міською радою. Обмеження на використання рекреаційного потенціалу громади додається і відсутністю сучасних рекреаційних комплексів, де б турист затримувався на кілька днів.

Чисельність зареєстрованих у Бродівській громаді **фізичних осіб – підприємців** станом на 1 жовтня 2022 році становила 772 особи, що на 9,1% менше, ніж на початок 2022 року. **Чисельність ФОПів на 10 тис. населення громади становить 192 особи, що в 2 рази менше середньообласного рівня** (431 ФОП на 10 тис. населення на 1.01.2022 р.). 526 ФОПів (68% загальної кількості ФОПів у громаді) були зареєстровані у м. Броди. Ще 105 – в с. Суховоля (знаходиться обабіч автошляху Червоноград — Броди — Тернопіль). Тобто основна економічна активність зосереджена в адміністративному центрі територіальної громади – м. Броди, а також у с. Суховоля (36 юридичних осіб – компаній та 105 ФОПів). Натомість **решту сільських населених пунктів громади потребують активізації економічної діяльності.**

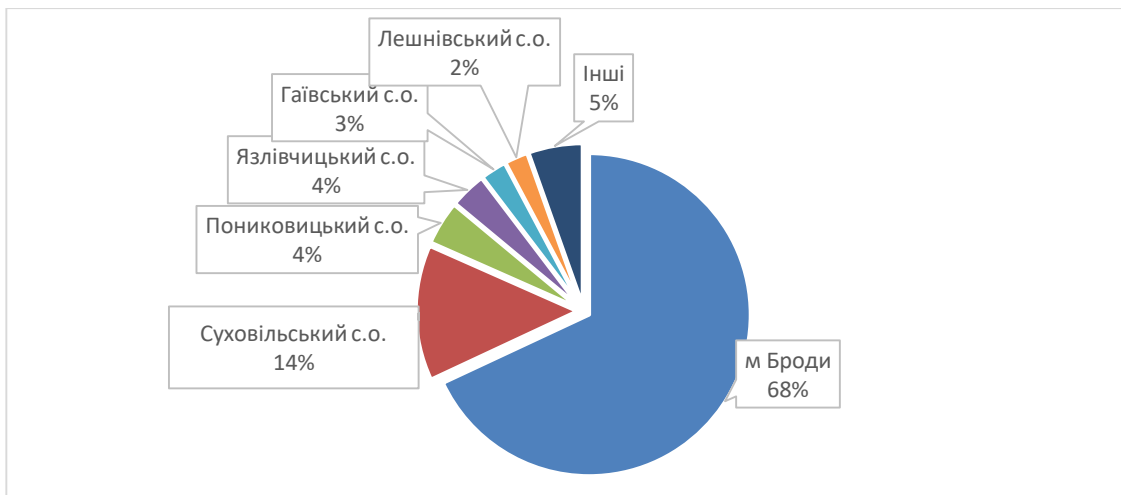

Рис. 1. Розподіл ФОП по території Бродівської ТГ (станом на 1.10.2022 р.)

Аналіз ФОПів за видами економічної діяльності вказує на те, що близько $\frac{1}{2}$ їх загальної кількості задіяно у сфері роздрібної торгівлі, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами, 7% - комп'ютерного програмування, консультування та пов'язаної з ними діяльності, 5% - надання інших індивідуальних послуг, 4% - діяльності із забезпечення стравами та напоями.

І хоча частка податкових доходів від приватних підприємців в бюджеті громади є достатньо невеликою, але вони є ваговою складовою економіки громади. ФОПи – це особи, які самостійно створили робочі місця для себе / для найманих працівників та є основою середнього класу.

Релокований бізнес в громаді. На кінець жовтня у Бродівській міській ТГ працювало 1 релоковане підприємство ТОВ "Снек Трейд Юей". Підприємство переїхало з Броварського району Київської області, з окупованої території. Підприємство працює на ринку з 2015 р. та виготовляє натуральні снеки та чипси, значну частину продукції спрямовує на експорт.

У липні ТОВ "Снек Трейд Юей" розпочало свою виробничу діяльність в м. Броди. Десятеро працівників, які працювали на фірмі до війни, залишилися на Київщині. Тому підприємство працевлаштувало 10 працівників з числа місцевих жителів та ВПО.

Позитивно, що керівництво підприємства говорить про потенційне розширення, при цьому зараз співпрацює з ОМС щодо пошуку земельної ділянки для оренди з метою будівництва виробничого комплексу.

Зважаючи на спеціалізацію економіки, **Бродівська громада володіє потенціалом розвитку видів економічної діяльності, які відносяться до смарт-спеціалізації Львівщини**, зокрема за напрямком біоекономіка. Йдеться насамперед про **лісовий та аграрний сектори**. За умови запуску програм фінансування імплементації смарт-спеціалізації Бродівська громада може розвивати зазначені сектори на основі поглиблення переробки сировини, впровадження інновацій та підвищення технологічності виробничих процесів.

Важливо, що місцеві підприємці та релокований бізнес дуже позитивно оцінюють існуючий підприємницький клімат в громаді, налагодженість комунікації з органами місцевого самоврядування, сприяння у започаткуванні та веденні підприємницької діяльності.

Фінансова спроможність громади

За підсумками 2021 року Бродівська громада:

- ✓ за індексом податкоспроможності займала 9 місце серед 73 громад Львівщини. Ті самі позиції громада зберегла станом на кінець 1го півріччя 2022 року.
- ✓ Громада була бездотаційною посідала 9ту позицію серед громад області за показником «рівень дотаційності».
- ✓ обсяг доходів загального фонду – 6310 грн на особу (15та серед громад регіону);
- ✓ капітальні видатки – 755,0 грн на особу, що вдвічі нижче середнього значення по області (1593 грн. на особу);
- ✓ частка місцевих податків і зборів у доходах загального фонду складала лише 20% - 62ге місце серед громад (при середньому 30% по області);

Обмеження окремих типів видатків та зниження економічної активності в умовах обумовило погіршення позицій Бродівської громади за показниками «капітальні видатки на 1 особу» та «частка місцевих податків і зборів в доходах загального фонду бюджету». Дані по окремих показниках за 1 півріччя 2022 року наведено у табл. 2.

Таблиця 2. Місце Бродівської міської ТГ в регіоні за показниками фінансової спроможності за I півріччя 2022 року

Показник	Бродівська громада	У середньому громади Львівської області	Місце Бродівської громади в рейтингу громад регіону
Доходи загального фонду бюджету на 1 мешканця, тис. грн	4,05	2,90	15
Дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади), тис. грн	10,63	38,4	49
Питома вага місцевих податків і зборів в доходах загального фонду, %	14,5	39,3	66
Фіскальна віддача території (співвідношення надходжень заг. фонду до території громади), тис. грн/км ²	245,8	572,7	25
Видатки на 1-го жителя, тис. грн	4,78	4,05	9
Видатки розвитку на 1-го жителя, грн	39	126	38
Видатки на утримання апарату управління на 1 мешканця, грн	510	503	38
Індекс податкоспроможності	1,14	0,7	9

За даними порталу <https://decentralization.gov.ua/news/14281>

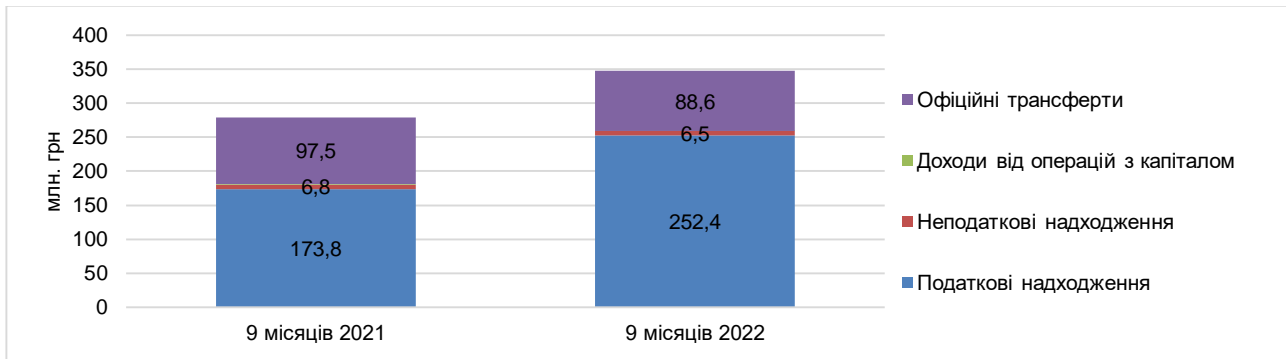

Рис. 2. Структура та динаміка доходів бюджету Бродівської громади, 2021-2022 рр.

За даними порталу <https://openbudget.gov.ua/local-budget/13552000000/info/indicators>

У за 9 місяців 2022 року доходи бюджету Бродівської громади зросли на 24% порівняно з відповідним періодом попереднього року завдяки збільшенню податкових надходжень на 45,66% порівняно з відповідним періодом 2021 року. Основною причиною збільшення податкових надходжень стало зростання обсягів грошового забезпечення військовослужбовців у військових частинах, розміщених в громаді, що зумовило зростання сплаченого ними ПДФО.

Отже, за результатами 9ти місяців 2022 році Бродівська міська територіальна громада продемонструвала високий рівень податкоспроможності (1,14 проти 0,7 в середньому по області) та залишалась бездотаційною. Водночас введення обмежень на окремі види видатків в умовах війни обумовило суттєве скорочення видатків розвитку.

Основні проблеми економічного розвитку Бродівської громади

Аналіз інституційного середовища та соціально-економічного розвитку Бродівської міської територіальної громади дав змогу виділити низку проблем, притаманних громаді, серед яких ті, що мають історично обумовлений характер і не вирішені на даний час, а також ті, які актуалізувалися в умовах воєнного часу, змін та обмежень, прийнятих на державному рівні, і внутрішнього переміщення на територію громади значної кількості осіб.

Серед **основних проблем місцевого економічного розвитку** Бродівської міської територіальної громади варто виділити такі:

- **Поступове зменшення економічно активного населення громади**, яке обумовлене, з одного боку, негативними демографічними тенденціями (вищими темпами природного скорочення населення у порівнянні з середньообласними показниками, низька частка населення у віці 0-17 років) та еміграцією населення після 24 лютого 2022 року. З іншого боку, проблемами місцевого ринку праці (громада віддалена від обласних центрів, тому навантаження лягає на місцевий ринок праці). Саме економічно активне населення є основним потенціалом економічного розвитку громади та продукує платоспроможний попит на товари і послуги, що запускає «спіраль» місцевого економічного розвитку. Крім цього, слід зважати, що найчастіше залишають громаду молоді та талановиті люди, які вважають, що у великих містах / закордоном зможуть розкрити свій потенціал. Проблема конкуренції за мешканців між громадами, регіонами, країнами з кожним роком лише зростатиме, а тому потребує особливої уваги.
- Не зважаючи на достатньо диверсифіковану структуру, економіка Бродівської міської територіальної громади характеризується спрямованістю бізнесу в громаді на види економічної діяльності з низькою доданою вартістю. Активний розвиток рослинництва та тваринництва супроводжується значно нижчими темпами створення **інфраструктури аграрного ринку**. Також **відсутня інфраструктура первинної переробки, зберігання, логістики і маркетингу в основних виробників с/г**

продукції – особистих селянських та фермерських господарств, що знижує рівень потенційних доходів фермерів та домогосподарств.

- Результатом спрямованості бізнесу на види економічної діяльності з низькою доданою вартістю має негативний вплив на ринок праці, який характеризується **попитом в основному на працівників низької кваліфікації та порівняно нижчим рівнем заробітної плати**. Це значною мірою розбалансовує попит і пропозицію на ринку праці в громаді, а підприємствам доводиться довозити працівників з інших громад. Результатом такої ситуації є **порівняно вищий (з середньообласним) рівень безробіття в громаді (зокрема серед жінок), нестача працівників виробничих спеціальностей та тлі малої кількості вакансій для кваліфікованих та висококваліфікованих кадрів**.
- **Високий відсоток неформальної зайнятості**. Наявність значної кількості неформально працевлаштованих працівників зменшує дохід громади та сприяє поширенню явища соціального утримання. Проблема неформальної зайнятості головним чином проявляється у сільському господарстві, сфері послуг (торгівля, готелі, заклади громадського харчування), будівництві тощо.
- **Низька підприємницька активність населення** та ВПО в громаді, особливо в сільських населених пунктах, за межами м. Броди.
- **Відсутність інституцій підтримки бізнесу** та стимулювання підприємницької активності в громаді. Відсутність практики просування інвестиційних можливостей та слабка поінформованість про інвестиційні об'єкти громади у бізнесових колах.
- **Низький рівень економічної та соціальної інтегрованості ВПО** у територіальну громаду, що суттєво знижує можливість розгляду ВПО в якості економічного активу громади на даному етапі. Ця проблема має як об'єктивні, так і суб'єктивні причини.

2. Цілі місцевого економічного розвитку в контексті реалізації Стратегії розвитку Бродівської міської територіальної громади до 2027 року

Бродівська міська територіальна громада 10 лютого 2022 року затвердила Стратегію розвитку Бродівської громади до 2027 року. Першою стратегічною ціллю у документі визначено «Створення конкурентної та інноваційної економіки». Досягнення цієї цілі перебачено через реалізацію заходів за трьома оперативними цілями :

- 1.1. Покращення інвестиційної привабливості території,
- 1.2. Підтримка підприємницької діяльності
- 1.3. Розвиток туристичної галузі.

До того ж розроблення Програми економічного розвитку Бродівської громади та забезпечення її реалізації і моніторингу є однією з цілей проекту «Сталий економічний розвиток Бродівської громади» (за напрямком 1.2.3. Промоція економічних можливостей громади), який є елементом Плану заходів з впровадження у 2022 -2024 роках Стратегії розвитку Бродівської міської територіальної громади до 2027 року

Програма економічного розвитку Бродівської міської територіальної громади розроблена із врахуванням цілей Стратегії розвитку Бродівської громади до 2027 року та покликана створити підґрунтя для **середньострокового** планування місцевого економічного розвитку.

Основними **цілями економічного розвитку**, над досягненням яких працюватиме громада у найближчі 3 роки, є наступні:

- Створення інституцій сприяння місцевому економічному розвитку
- Формування інвестиційної привабливості (зокрема для бізнесів, що релокуються) та промоція громади.
- Підтримка бізнесу, зокрема в частині розвитку інфраструктури переробки та зберігання, логістики і маркетингу с/г продукції
- Підвищення якості робочих місць та якості громадських просторів
- Поширення культури підприємництва серед молоді та ВПО

Програма включає перелік проєктів, які являють собою логічно та хронологічно узгоджений комплекс заходів. Їх реалізація дозволить досягнути поставлені цілі із залученням визначених людських, матеріальних і фінансових ресурсів.

Перелік проєктів не є вичерпним і може розширюватись в ході реалізації Програми.

3. Проєкти місцевого економічного розвитку

Назва проєкту	Проєкт 1. Підтримка ініціатив малих та середніх с/г виробників щодо поглиблення переробки та диверсифікації с/г виробництва
Номер і назва цілі / завдання стратегії, якому відповідає проєкт	1.2. Підтримка підприємницької діяльності 1.2.1. Підтримка малого і середнього підприємництва за перспективними напрямками 1.2.2. Підтримка сільських виробників
Мета та завдання проєкту	<i>Мета:</i> Сприяти ефективному розвитку сільгоспвиробників (зокрема ОСГ та МСП у сфері с/г), виробництву конкурентної с/г продукції з вищою доданою вартістю <i>Завдання проєкту:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. стимулювання та підтримка ініціатив с/г виробників (зокрема ОСГ та МСП у сфері с/г) щодо кооперації для створення інфраструктури переробки, фасування та збуту продукції ягідництва та садівництва, лікарських трав, плодів і ягід 2. сприяння розвитку виробництва нішевої с/г продукції (зокрема, хмелю) для зниження домінування в структурі посівів технічних культур
Територія, на яку проєкт матиме вплив	Бродівська ТГ
Цільові групи проєкту та кінцеві бенефіціари проєкту	Цільові групи – ОСГ, МСП у сфері с/г, фермери Кінцеві бенефіціари – мешканці Бродівської ТГ
Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<p>Не зважаючи на достатньо диверсифіковану структуру, сільське господарство Бродівської міської територіальної громади характеризується низькою доданою вартістю. Розвиток рослинництва та тваринництва не супроводжується створенням інфраструктури аграрного ринку. Також відсутня інфраструктура первинної переробки, зберігання, логістики і маркетингу в основних виробників с/г продукції – особистих селянських та фермерських господарств, що знижує рівень потенційних доходів фермерів та домогосподарств.</p> <p>В громаді впродовж останніх років активно нарощувались обсяги виробництва ягід, збирання лікарських трав, плодів і ягід. Але на сьогодні основні виробники у цій сфері – ОСГ – не маючи власної інфраструктури первинної переробки, зберігання, транспортування, логістики і маркетингу практично «витіснені» з організованого ринку сільськогосподарської продукції і у короткостроковій перспективі взагалі не можуть бути її учасниками у зв'язку з новими вимогами до їх якості. Крім цього, дрібні с/г виробники часто не володіють інформацією про кон'юнктуру ринків та умови ведення бізнесу в галузі, а також прогресивні технології в аграрному виробництві. Вирішити ці проблеми можна шляхом створення кооперативів для створення інфраструктури переробки, фасування та збуту продукції ягідництва та садівництва, лікарських трав, плодів і ягід та стимулювання кооперативного руху в с/г.</p> <p>Іншим важливим для громади нішевим напрямком у с/г є хмелярство, яке було і залишається важливою складовою</p>

	<p>сільського господарства Брідщини. В Бродівській та сусідній Заболотцівській громадах функціонує 5 підприємств, які вирощують хміль. Усі вони входять до ТОП-20 підприємств України з вирощування хмелю. Серед них ПП "Науково-виробниче підприємство Захід-Хміль", Приватне агропідприємство «Щедрий урожай», ТОВ «Сидинівка», Приватна агрофірма «Галицька». У громаді наявні вільні земельні ділянки комунальної власності і є незадіяні розпайовані земельні ділянки приватної власності, які можуть бути використані для вирощування хмелю.</p> <p>З огляду на щорічне зростання кількості великих пивоварних корпорацій та невеликих крафтових броварень в багатьох країнах, в тому числі і в Україні, перспективною для громади може стати спеціалізація у цьому напрямку. Сьогодні сільгоспвиробництва, які займаються вирощуванням хмелю, потребують підтримки.</p>
<p>Очікувані результати від реалізації проєкту (кількісні і якісні)</p>	<p>По завданню 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проведено інформаційну кампанію серед мешканців громади щодо переваг та потенціалу кооперації, роз'яснення процесу створення кооперативу, презентації успішних кейсів діяльності кооперативів (телепередачі місцевого телебачення, 20 публікацій в місцевих ЗМІ та на ресурсах громади в соціальних мережах). - Проведено зустрічі з місцевими малими с/г товаровиробниками та членами ОСГ, визначено актив, який готовий створити кооператив. - Проведено для членів ОСГ 5 заходів дорадницької підтримки щодо створення і функціонування с/г кооперативів із залученням спеціалістів-дорадників. - Організовано для місцевих малих агровиробників навчальний візит до успішного с/г кооперативу на території України. - Створено с/г кооператив. - Залучено щонайменше 15 учасників до кооперативу. - Забезпечено юридичний та інформаційний супровід процесу реєстрації та функціонування кооперативу. - <p>По завданню 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Збільшення обсягів виробництва нішевих продуктів, а також ягідних культур на 10% до 2022 р. - Трансформація щонайменше 10 ОСГ у сімейні фермерські господарства. - Участь представників с/г виробників нішевої продукції (зокрема хмелю) у 3 спеціалізованих заходах задля розширення експортного та внутрішньоринкового потенціалу
<p>Основні заходи проєкту</p>	<p>Заходи по завданню 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Супровід, навчання і консультативна допомога фермерам, МСП, ОСГ у питанні створення сільськогосподарських кооперативів - фінансова підтримка в облаштуванні території та приміщення / будівлі кооперативу

	<ul style="list-style-type: none"> - фінансова підтримка сільськогосподарських кооперативів у вигляді часткового відшкодування вартості придбаних основних засобів (не більше 50%) - популяризація серед сільського населення культури кооперації, організація навчання у школах для старшокласників та учнів середньої школи (7-9 клас) з основ кооперації Заходи по завданню 2: <ul style="list-style-type: none"> - фінансова підтримка вирощування нішевих культур (жито, гречка) у вигляді часткового відшкодування вартості придбаного високорепродукційного насіння вітчизняного виробництва - фінансова підтримка ягідництва у вигляді часткового відшкодування витрат за придбані для вирощування ягідної продукції мікробіологічні засоби захисту та живлення ягідних насаджень 			
Період реалізації проекту	2023-2025 роки			
Орієнтовн. обсяг фінансування, тис. грн	3 150,0			
у тому числі	2023	2024	2025	Разом
- місцевий бюджет	50,0	300,0	300,0	650,0
- інші джерела (державний та обласний бюджети, грантові та донорські програми)	500,0	1000,0	1000,0	2500,0
Ключові учасники проекту	Бродівська міська рада Департамент АПК ЛОДА Програма USAID АГРО, інші грантові програми			
Інша інформація щодо технічного завдання (за потреби)	Проект відповідає проектам Плану заходів з впровадження Стратегії розвитку Львівщини до 2027 року (технічне завдання 3.3.3.3 та 3.3.3.2)			

Назва проєкту	Проект 2. Створення багатофункційного громадського простору навколо озера Бугаї
Номер і назва цілі / завдання стратегії, якому відповідає проєкт	1.4. Розвиток туристичної галузі 1.3.1. Підтримка наявної та розбудова туристично-рекреаційної інфраструктури 3.1. Сталий розвиток території 3.1.4. Розвиток громадського простору
Мета проєкту	<i>Мета:</i> Розвиток рекреаційної інфраструктури, що дозволить підвищити якості життєвого середовища мешканців громади, зокрема молоді, активізувати формування соціального капіталу громади (через проведення великих спільних заходів), сформуванню локацію для ведення підприємницької діяльності із забезпечення послуг населення та туристів.
Територія, на яку проєкт матиме вплив	Бродівська ТГ
Цільові групи проєкту та кінцеві бенефіціари проєкту	Цільові групи – місцеві мешканці, туристи, підприємці, ОМС Кінцеві бенефіціари - населення Бродівської ТГ
Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<p>Для Бродівської громади значною проблемою є поступова втрата економічно активного населення громади, яке є основним потенціалом економічного розвитку громади та продукує платоспроможний попит на товари і послуги, що запускає «спіраль» місцевого економічного розвитку. Крім цього, слід зважати, що найчастіше залишають громаду молоді та талановиті люди, які вважають, що у великих містах / закордоном зможуть розкрити свій потенціал. Проблема конкуренції за мешканців між громадами, регіонами, країнами з кожним роком лише зростатиме, а тому потребує особливої уваги.</p> <p>Двома основними факторами прийняття про місце проживання є розвиток ринку праці і якість життєвого середовища, зокрема наявність інфраструктури для відпочинку і комунікації.</p> <p>Здавна одним з улюблених місць відпочинку місцевих мешканців було озеро Бугаї, яке є достатньо великим за площею і знаходиться в межах м. Броди (згідно генпланом м. Броди тут планується облаштування спортивно-оздоровчої зони). Останніми десятиліттями озеро набуло занедбаного вигляду, потребує облаштування і інфраструктура навколо озера. Водночас створення сучасної набережної та облаштування громадського простору може стати справжньою родзинкою та магнітом для мешканців і гостей громади.</p> <p>Проект передбачає залучення бізнесу до розвитку громадського простору, оскільки в короткостроковому проміжку з'явиться потреба в наданні послуг для населення та туристів. Виникає додаткове фінансування на підтримку території в охайному та робочому стані; виникають нові робочі місця та самозайнятність населення у вигляді цікавих послуг на території громадського простору; бізнес створює магніт для людей, що знижує ризики вандалізму та злочинності; бізнес бере на себе частину відповідальності за територію, тому зацікавлений у її розвитку; економічно розвинений простір приваблює інших інвесторів; можливість створити і розвинути локальну родзинку саме у громадському просторі; урізноманітнити види дозвілля для жителів та гостей</p>

	<p>Громадський простір матиме мультифункціональне наповнення та спрямований на використання різними цільовими аудиторіями – відпочинок на природі, сезонні відпочинкові та спортивні активності (пikніки/ковзани/риболовля), сцена для проведення культурно-масових заходів.</p> <p>Для реалізації такого проєкту можуть бути залучені грантові кошти. Важливо зауважити, що більшість грантових програм включає «м'яку» та «тверду» складові, тому будівництво громадського простору має супроводжуватись культурними, спортивними, громадськими ініціативами. Бродівська громада, володіючи унікальною історичною та культурною спадщиною, може не лише розвивати власну інфраструктуру, але й популяризувати і просувати бренд громади, реалізуючи такі проєкти (для прикладу участь в програмі Interreg NEXT Польща-Україна 2021-2027). Реалізація таких проєктів матиме позитивний вплив на згуртованість мешканців та формування соціального капіталу громади. Останнє вкрай важливо з огляду на те, що громада об'єднала 10 сільських рад.</p>			
<p>Очікувані результати від реалізації проєкту (кількісні і якісні)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Підготовлено проєкт і залучено ресурс для облаштування громадського простору - Облаштовано громадський простір відповідно до потреб і побажань громади - Активізація локального бізнесу навколо ідеї відповідальної рекреації - Залучено щонайменше 5 підприємців та створено щонайменше 15 робочих місць в громаді в межах рекреаційної зони біля о. Бугаї - Проведено заходи з нагоди відкриття громадського простору - Зросла кількість туристів в громаді - Зросла якість життя мешканців громади (зокрема молоді) 			
<p>Основні заходи проєкту</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дослідження очікувань від створення громадського простору (дізнатися що більше за все зараз необхідно мешканцям). Для цього можна провести воркшоп, де зібрати різні групи користувачів (діти, активні мешканці, старші люди). Або ж провести польове спостереження - протягом 2-3 годин у центрі міста провести опитування мешканців; - архітектурна концепція (формування влучної та доцільної концепції, що створює візуальне уявлення про об'єкт); - проєктно-кошторисна документація (необхідна документація для якісного виконання); - реалізація і все, що з цим пов'язано (матеріали, техніка, робота, експертиза); - експлуатація об'єкту та догляд за ним 			
<p>Період реалізації проєкту</p>	<p>2023-2025 роки</p>			
<p>Орієнтовн. обсяг фінансування, тис. грн</p>	<p>3 320,0</p>			
<p>у тому числі</p>	<p>2023</p>	<p>2024</p>	<p>2025</p>	<p>Разом</p>
<p>- місцевий бюджет</p>	<p>20,0</p>	<p>300,0</p>	<p>100,0</p>	<p>320,0</p>
<p>- інші джерела (державний та обласний бюджети,</p>		<p>2000,0</p>	<p>1000,0</p>	<p>3000,0</p>

грантові та донорські програми)				
Ключові учасники проекту	Бродівська міська рада Львівська обласна рада, Департамент економічної політики, Грантові програми (зокрема Interreg NEXT Польща-Україна 2021-2027)			
Інша інформація щодо технічного завдання (за потреби)				

Назва проєкту	Проєкт 3. Розвиток молодіжного підприємництва
Номер і назва цілі / завдання стратегії, якому відповідає проєкт	1.2.1. Підтримка малого і середнього підприємництва за перспективними напрямками
Мета проєкту	<i>Мета:</i> Підвищити обізнаність молоді Бродівської громади (в т.ч. ВПО) щодо можливостей реалізації власних комерційних та соціальних проєктів, започаткування власної справи, сформувати навички в питаннях менеджменту, підготовки бізнес-планів, пошуку джерел фінансування тощо.
Територія, на яку проєкт матиме вплив	Бродівська громада
Цільові групи проєкту та кінцеві бенефіціари проєкту	Цільові групи – молодь громади, зокрема сільська, ВПО, учасники бойових дій та АТО (ООС) Кінцеві бенефіціари - населення Бродівської ТГ
Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	<p>Бродівська міська територіальна громада характеризується як громада з низькою економічною активністю. Чисельність зареєстрованих у Бродівській громаді фізичних осіб – підприємців (ФОПів) на 10 тис. населення громади становить 192 особи, що в 2 рази менше середньообласного рівня (431 ФОП на 10 тис. населення на 1.01.2022 р.). 526 ФОПів (68% загальної кількості ФОПів у громаді) були зареєстровані у м. Броди. Ще 105 – в с. Суховоля (знаходиться обабіч автошляху Червоноград — Броди — Тернопіль). Тобто основна економічна активність зосереджена в адміністративному центрі територіальної громади – м. Броди, а також у с. Суховоля (36 юридичних осіб – компаній та 105 ФОПів). Натомість решту сільських населених пунктів громади фактично залишаються поза економічною діяльністю. До того ж громада прийняла значну кількість ВПО, які теж потребують формування знань та навичок з організації та ведення підприємницької діяльності.</p> <p>Проєкт буде скеровано на активізацію підприємництва серед молоді та ВПО. В рамках проєкту буде здійснено аналіз з виявлення ніші для започаткування бізнесу в громаді, розроблено бізнес-плани та сфокусовано увагу на потенційних джерелах отримання ресурсу для започаткування власної справи. Реалізація проєкту може відбуватись із залученням коштів обласних програм підтримки підприємництва та міжнародних грантових коштів.</p> <p>У Бродівській громаді функціонує Бродівський центр професійного розвитку педагогічних працівників (ЦПРПП), який має дуже хороший досвід щодо роботи з педпрацівниками, ВПО тощо. Центр міг би стати базою для реалізації такої програми. Звичайно штат працівників Центру потребує розширення та поповнення фахівцями відповідних спрямувань. Це можливо як за рахунок коштів ОМС, так і за рахунок залучення грантових проєктів.</p> <p>Важливо, що такий проєкт дозволить також знизити рівень неформальної зайнятості в громаді (зокрема серед сільської молоді)</p>
Очікувані результати від	Сприяти ефективному розвитку мікро- та малих суб'єктів господарювання, виробництву конкурентної продукції з доданою вартістю, а саме:

реалізації проекту (кількісні і якісні)	<ul style="list-style-type: none"> - Не менше 100 молодих місцевих мешканців та ВПО громади отримали компетенції для започаткування власної справи та самозайнятості; - Не менше 50 підприємців отримали консультації та технічну підтримку при оформленні конкурсних заявок на фінансову допомогу - Не менше 10 підприємців отримали ресурс для започаткування власної справи; - Зменшено рівень безробіття в громаді на 5%; - Проведено форум-ярмарок для молодих підприємців; - Проведено не менше 10 тренінгів. 			
Основні заходи проекту	<ul style="list-style-type: none"> - Проведення тренінгів для молоді та ВПО - Проведення форуму-ярмарку для молодих підприємців - Супровід молодих підприємців на етапі започаткування бізнесу та пошуку ресурсів - Підтримка стартап-проектів підприємців початківців - Допомога у пошуку місць для оренди під ведення бізнесу - Співфінансування проектів регіонального, економічного та інноваційного розвитку регіональної програми «Підвищення конкурентоспроможності Львівської області на 2021-2025 роки» 			
Період реалізації проекту	- 2023-2024 рр			
Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн	1800, 0			
у тому числі	2023	2024	2025	Усього
- місцевий бюджет	200,0	200,0	200,0	600,0
- інші джерела (державний та обласний бюджети, грантові та донорські програми)	400,0	400,0	400,0	1200,0
Ключові учасники проекту	Бродівська міська рада Департамент економічної політики ЛОДА (зокрема регіональна програмою «Підвищення конкурентоспроможності Львівської області на 2021-2025 роки») Програма USAID «ГОВЕРЛА», інші грантові програми			
Інша інформація щодо технічного завдання (за потреби)	Проект відповідає проектам Плану заходів з впровадження Стратегії розвитку Львівщини до 2027 року (технічне завдання 1.2.2.1.)			

Назва проєкту	Проєкт 4. Створення Агенції місцевого економічного розвитку Бродівської громади
Номер і назва цілі / завдання стратегії, якому відповідає проєкт	1.1. Покращення інвестиційної привабливості території 1.1.3. Промоція економічних можливостей громади 1.2. Підтримка підприємницької діяльності 1.2.3. Розвиток інфраструктури підтримки бізнесу
Мета проєкту	<i>Мета: створення інституції, діяльність якої спрямована на активізацію місцевого економічного розвитку, залучення фінансових ресурсів для реалізації розвиткових проєктів в громаді, просування інвестиційних проєктів громади, підтримку підприємницьких ініціатив мешканців</i>
Територія, на яку проєкт матиме вплив	Бродівська ТГ
Цільові групи проєкту та кінцеві бенефіціари проєкту	Цільові групи – представники бізнесу (в т.ч. релокованого), економічно активне населення громади та ВПО, зовнішні інвестори, Бродівська міська рада Кінцеві бенефіціари - мешканці Бродівської ТГ (в т.ч. ВПО)
Опис проблеми, на вирішення якої спрямований проєкт	До основних проблем місцевого економічного розвитку в Бродівській громаді слід віднести наступні: <ul style="list-style-type: none"> - низька підприємницька активність мешканців громади (за кількістю ФОПів на 10 тис. населення громада вдвічі поступається середньообласному рівню); - відсутність сформованої екосистеми бізнесу; - низький рівень взаємодії із зовнішнім інвестиційним середовищем; - потребує покращення також якості проєктного менеджменту та здатність залучати грантові, донорські, кредитні ресурси для реалізації розвиткових проєктів. Бродівська громада характеризується достатньо високим рівнем якості управлінського потенціалу, водночас в громаді назріла потреба в створення інституції, діяльність якої буде спрямована на активізацію місцевого економічного розвитку, залучення фінансових ресурсів для реалізації розвиткових проєктів в громаді, просування інвестиційного потенціалу громади, підтримку підприємницьких ініціатив мешканців. Такою інституцією може стати АМЕР Напрями діяльності АМЕР на території громади: <ul style="list-style-type: none"> - підтримка у розробленні і реалізації програм і проєктів місцевого економічного розвитку (зокрема, у контексті підготовки грантових і кредитних заявок, налагодженні взаємодії з міжнародними донорськими організаціями (що потребує знання іноземних мов та компетентностей роботи з програмними продуктами ЄС), адміністрування програм); - збір, систематизація і представлення (зокрема, ведення автоматизованої бази даних за допомогою інформаційних панелей (dashboard) як ефективних інструментів контролю і аналізу даних) інформації про територію, її ресурси, можливості, обмеження, економічні характеристики тощо; - допомога у створенні/залученні бізнесу та підтримка існуючого;

	<ul style="list-style-type: none"> - створення мереж у бізнес-середовищі, освітньому і управлінському середовищах; - розвиток як оператора нерухомості (передбачає передання органом місцевого самоврядування агенції в управління майна та/або нерухомості після ліквідації чи перепрофілювання державних / комунальних підприємств для їх використання в межах досягнення цілей стратегій розвитку); - залучення інвестиційних ресурсів для розвитку території; - присутність в інформаційному полі (зокрема, щодо лобювання інтересів територіальної громади громад). <p>Якщо АМЕР утворено як комунальну установу, її фінансування забезпечуватиметься, головним чином, з місцевого бюджету. Додатковими джерелами можуть бути: плата за послуги з розробки та просування інвестиційних проектів для бізнесу, фінансування від донорських організацій (передовсім в умовах їх створення і на початкових етапах функціонування).</p>
<p>Очікувані результати від реалізації проекту (кількісні і якісні)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Створено Агенцію місцевого економічного розвитку Бродівської громади - Підібрано персонал АМЕР (щонайменше 3 особи) - працівники АМЕР пройшли навчання з підготовки і супроводу грантових конкурсних проектів. - Проведено 5 медійних інформаційних заходів серед місцевих підприємців, мешканців громади та ВПО щодо напрямів діяльності АМЕР.
<p>Основні заходи проекту</p>	<p>Створення АМЕР Бродівської громади:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подання ініціативи та, на основі її розгляду, прийняття рішення виконавчого комітету місцевої ради про доцільність створення АМЕР; - підбір персоналу АМЕР; - прийняття рішення / ухвали на сесії місцевої ради про утворення АМЕР та затвердження її статуту; - здійснення виконавчим комітетом місцевої ради організаційно-правових заходів щодо утворення комунальної установи АМЕР (підготовка проектів документів щодо створення АМЕР); - проведення установчих зборів АМЕР та підписання установчого акта (заснування АМЕР, затвердження положення про АМЕР, призначення складу наглядової ради); - державна реєстрація АМЕР; - створення пану діяльності АМЕР в коротко та середньостроковій перспективі <p>Виділення приміщення для АМЕР Підбір персоналу Проходження тренінгів та навчання працівниками АМЕР з підготовки/написання і супроводу грантових конкурсних проектів; Створення плану діяльності АМЕР в коротко та середньостроковій перспективі; Здійснення медійного супроводу початку діяльності АМЕР.</p>
<p>Період реалізації проекту</p>	<p>2023-2025 роки</p>

Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн	1 900,0			
у тому числі	2023	2024	2025	Усього
- місцевий бюджет	0,	400,0	500,0	900,0
- інші джерела (державний та обласний бюджети, грантові та донорські програми)	0	500,0	500,0	1000,0
Ключові учасники проекту	Бродівська міська рада Департамент економічної політики ЛОДА Програма USAID «ГОВЕРЛА», інші грантові програми			
Інша інформація щодо технічного завдання (за потреби)	Проект відповідає проектам Плану заходів з впровадження Стратегії розвитку Львівщини до 2027 року (технічне завдання 1.2.3.1.)			

4. План заходів з реалізації Програми місцевого економічного розвитку

Заходи з впровадження проєктів	2023 р.		2024 р.		2025 р.		Спрямованість проєкту			
	1 півріччя	2 півріччя	1 півріччя	2 півріччя	1 півріччя	2 півріччя	Підтримка існуючого бізнесу	Створення нових підприємств та активізація підприємницької активності	Робота з інвесторами	Підвищення якості робочої сили, профорієнтаційні заходи
Проєкт 1. Підтримка ініціатив малих та середніх с/г виробників щодо поглиблення переробки та диверсифікації с/г виробництва							√	√		√
Затвердження Бродівською міською радою Програми місцевого економічного розвитку	√									
Заходи по завданню 1: Проведення працівниками відділу економіки та публічних закупівель Бродівської міської ради формальних і неформальних зустрічей з місцевими малими с/г товаровиробниками, членами ОСГ для визначення активу, який готовий створити кооператив	√									
Проведення в місцевих ЗМІ та через місцеве телебачення інформаційної кампанії щодо головних принципів кооперації, форм та процесу створення кооперативу, успішних кейсів діяльності кооперативів (10 публікацій в місцевих ЗМІ та на ресурсах громади в соціальних мережах, 4 телепередачі).	√	√								
Проведення 5 заходів дорадницької підтримки для членів ОСГ із залученням спеціалістів-дорадників щодо створення і функціонування с/г кооперативів.		√	√							
Організація навчального візиту до успішного с/г кооперативу на території України для місцевих малих агровиробників			√							
Надання юридичного та інформаційного супроводу процесу реєстрації та функціонування кооперативу.				√						
Розробка статуту та бізнес-плану кооперативу.				√						

Розробка торгової марки для кооперативу				√					
Державна реєстрація с/г кооперативу					√				
Урочисте відкриття кооперативу та висвітлення інформації про початок роботи кооперативу на офіційному сайті міської ради та на ресурсах громади в соціальних мережах, на телебаченні					√				
Проведення 10 заходів з популяризації серед сільського населення культури кооперації, організація навчання у школах для старшокласників та учнів середньої школи (7-9 клас) з основ кооперації			√	√	√				
Заходи по завданню 2:									
Донесення інформації до дрібних с/г виробників про інструменти стимулювання вирощування нішевих культур та ягідної продукції в громаді	√	√							
Проведення 2 семінарів для дрібних с/г виробників по підготовці заявок для отримання фінансової підтримки		√							
Надання фінансової підтримки вирощування нішевих культур (хміль, жито, гречка) у вигляді часткового відшкодування вартості придбаного високорепродукційного насіння вітчизняного виробництва			√	√	√	√			
Надання фінансової підтримки ягідництва у вигляді часткового відшкодування витрат за придбані для вирощування ягідної продукції мікробіологічні засоби захисту та живлення ягідних насаджень			√	√	√	√			
Підготовка звіту про реалізацію проєкту						√			
Проєкт 2. Створення багатофункційного громадського простору навколо озера Бугаї							√		√
Доведення мешканцям громади через місцеві ЗМІ та через місцеве телебачення інформації про намір створення багатофункційного громадського простору навколо озера Бугаї	√								
Дослідження очікувань мешканців від створення громадського простору	√								

Створення архітектурної концепції (формування влучної та доцільної концепції, що створює візуальне уявлення про об'єкт)	√									
Громадське обговорення архітектурної концепції		√								
Розробка проекту та залучення позабюджетних джерел фінансування проекту		√								
Розробка проектно-кошторисної документації		√	√							
Реалізація і все, що з цим пов'язано (матеріали, техніка, робота, експертиза)				√	√	√				
Конкурс із залучення підприємців до ведення підприємницької діяльності поблизу громадського простору						√				
Відкриття об'єкту						√				
Підготовка звіту про реалізацію проекту						√				
Проект 3. Розвиток молодіжного підприємництва							√	√		√
Проведення інформаційної кампанії в соцмережах щодо популяризації молодіжного підприємництва та залучення зацікавленої молоді громади та ВПО до заходів програми підтримки	√									
Проведення тренінгів для молоді та ВПО		√	√							
Супровід молодих підприємців на етапі започаткування бізнесу та пошуку ресурсів			√	√	√	√				
Підтримка стартап-проектів підприємців початківців			√	√	√	√				
Допомога у пошуку місць для оренди під ведення бізнесу			√	√	√	√				
Проведення форуму-ярмарку для молодих підприємців				√						
Співфінансування з місцевого бюджету проектів регіонального, економічного та інноваційного розвитку регіональної програми «Підвищення конкурентоспроможності Львівської області на 2021-2025 роки»	√	√	√	√	√	√				
Підготовка звіту про реалізацію проекту						√				

Проект 4. Створення Агенції місцевого економічного розвитку Бродівської громади							√	√	√	√
подання ініціативи та, на основі її розгляду, прийняття рішення виконавчого комітету місцевої ради про доцільність створення комунальної установи АМЕР	√									
підбір персоналу АМЕР	√									
прийняття рішення на сесії місцевої ради про утворення комунальної установи АМЕР та затвердження її статуту		√								
здійснення виконавчим комітетом місцевої ради організаційно-правових заходів щодо утворення комунальної установи АМЕР (підготовка проєктів документів щодо створення АМЕР)		√								
проведення установчих зборів АМЕР та підписання установчого акта (заснування АМЕР, затвердження положення про АМЕР, призначення складу наглядової ради)			√							
державна реєстрація АМЕР			√							
створення пану діяльності АМЕР в коротко та середньостроковій перспективі			√							
висвітлення результатів проєкту в ЗМІ			√							
діяльність АМЕР згідно плану				√	√	√				
Підготовка звіту про реалізацію проєкту						√				